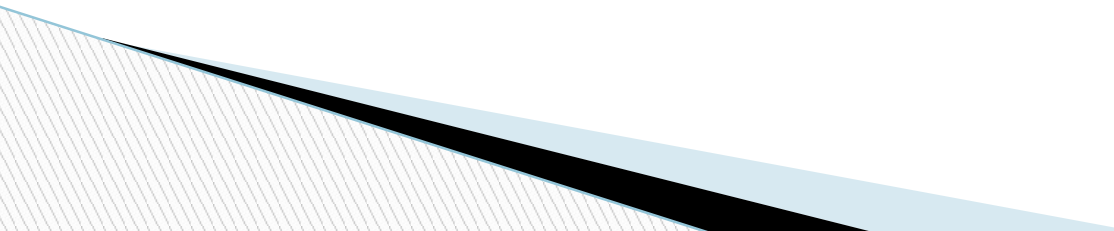

Лекція 2. Суб'єкти господарського права

План

1. Поняття учасника господарських правовідносин та суб'єкта господарювання.
 2. Утворення суб'єкта господарювання.
 3. Припинення суб'єкта господарювання.
 4. Фізична особа-підприємець.
-

1. Поняття учасника господарських правовідносин суб'єкта підприємництва

Суб'єкти господарювання в системі учасників господарських правовідносин

- Суб'єкт господарювання
- Суб'єкт господарського права
- Учасник господарських правовідносин

Учасники відносин у сфері господарювання:

а) суб'єкти господарювання,

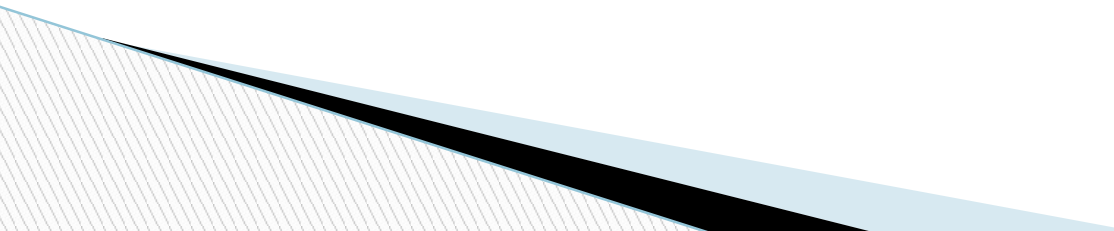
б) споживачі,

в) органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією,

г) громадяни, громадські та інші організації, які виступають засновниками суб'єктів господарювання чи здійснюють щодо них організаційно-господарські повноваження на основі відносин власності.

Суб'єкти господарювання - учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна.

Ознаки суб'єкта господарювання:

- є учасником господарських відносин;
 - безпосередньо здійснює господарську діяльність;
 - наділений господарською компетенцією;
 - має відокремлене від інших суб'єктів майно;
 - несе відповідальність за своїми зобов'язаннями у межах закріпленого за ним майна.
-

Суб'єкти господарювання

■ Господарські організації

- юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до Господарського кодексу, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку

■ Фізичні особи-підприємці

- громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці

2. Утворення суб'єкта господарювання

■ Утворення суб'єкта господарювання

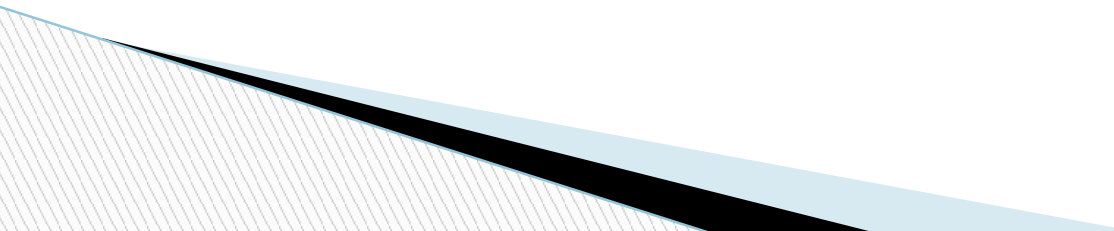
■ Загальний порядок

- ЦК, ГК України,
закони України
«Про господарські товариства»,
«Про акціонерні товариства»

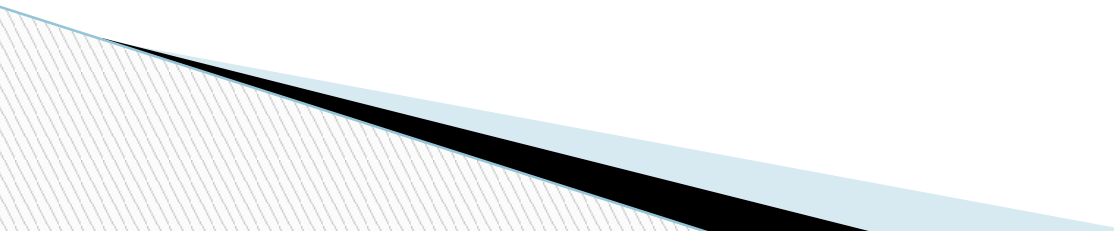
■ Спеціальний порядок

- закони України
«Про селянське фермерське господарство», «Про товарну біржу», «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про банки і банківську діяльність», «Про кооперацію», «Про кредитні спілки»

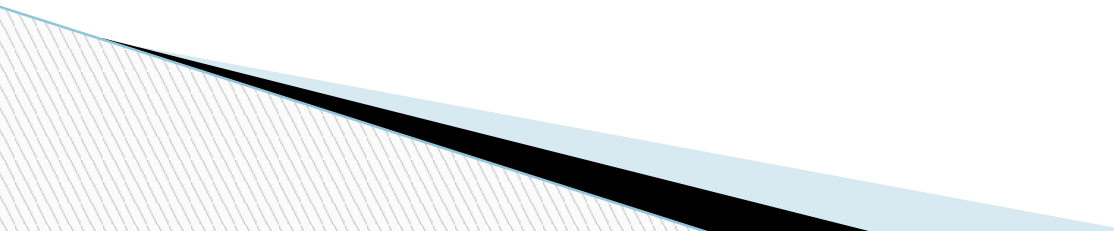
Способи утворення суб'єкта господарювання:

- заснування нової господарської організації;
 - злиття;
 - приєднання;
 - виділ, в т.ч. примусовий;
 - поділ, в т.ч. примусовий;
 - перетворення.
-

Етапи утворення суб'єкта господарювання:

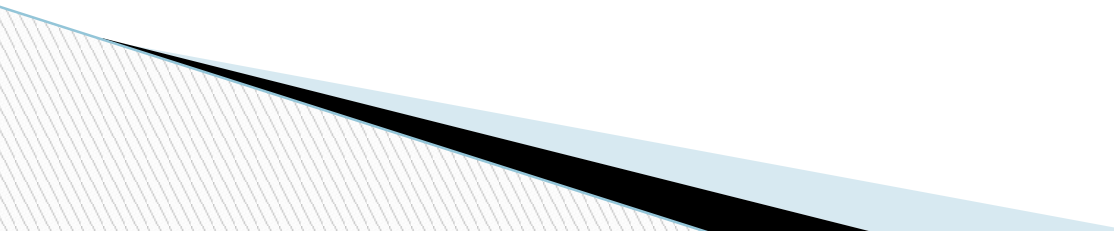
- Прийняття засновниками рішення про утворення суб'єкта господарювання
 - Державна реєстрація суб'єкта господарювання
 - Набуття суб'єктом господарювання господарської правосуб'єктності
-

Повноваження засновників суб'єкта господарювання:

- обрання організаційної форми суб'єкта господарювання;
 - визначення цілей і предмета його діяльності;
 - прийняття рішення про його створення;
 - затвердження в установленому порядку статуту;
 - передача безоплатно на баланс суб'єкта господарювання основних фондів та обігових коштів;
 - формування органів управління, визначення у статуті меж їхніх повноважень
-

Установчі документи суб'єкта господарювання - це рішення про його утворення або засновницький договір, а у випадках, передбачених законом, статут (положення) суб'єкта господарювання.

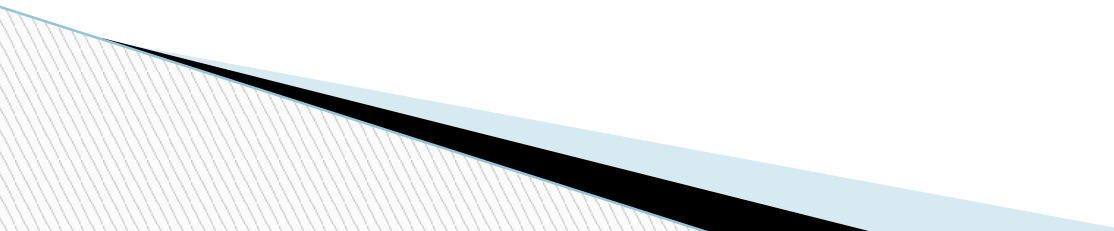
Зміст установчих документів суб'єкта господарювання:

- найменування суб'єкта господарювання,
 - мета і предмет господарської діяльності,
 - склад і компетенція його органів управління,
 - порядок прийняття ними рішень,
 - порядок формування майна, розподілу прибутків та збитків,
 - умови його реорганізації та ліквідації.
-

Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців - засвідчення факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, а також вчинення інших реєстраційних дій шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру.

Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців - автоматизована система збирання, накопичення, захисту, обліку та надання інформації про юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Етапи державної реєстрації суб'єкта господарювання

- перевірка комплектності документів, які подаються державному реєстратору, та повноти відомостей, що вказані в реєстраційній картці
 - перевірка документів, які подаються державному реєстратору, на відсутність підстав для відмови у проведенні державної реєстрації
 - внесення відомостей про юридичну особу або фізичну особу - підприємця до Єдиного державного реєстру
 - оформлення і видача виписки з Єдиного державного реєстру
-

Документи, що подаються для реєстрації суб'єкта господарювання – юридичної особи:

- заповнена реєстраційна картка на проведення державної реєстрації юридичної особи;
- примірник оригіналу рішення засновників або уповноваженого ними органу про створення юридичної особи;
- два примірники установчих документів,
- документ, що засвідчує внесення реєстраційного збору за проведення державної реєстрації юридичної особи.
- інформація з документами, що підтверджують структуру власності засновників - юридичних осіб, яка дає змогу встановити фізичних осіб - власників істотної участі цих юридичних осіб.

Документи, що подаються для реєстрації фізичної особи - підприємця:

- заповнена реєстраційна картка на проведення державної реєстрації фізичної особи - підприємця;
- копія документа, що засвідчує реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків;
- документ, що підтверджує внесення реєстраційного збору за проведення державної реєстрації фізичної особи - підприємця;
- нотаріально посвідчена письмова згода батьків (усиновлювачів) або піклувальника, або органу опіки та піклування, якщо заявником є фізична особа, яка досягла шістнадцяти років і має бажання займатися підприємницькою діяльністю.

Відомості, що надаються з ЄДР ЮО та

ФО:

- виписка з Єдиного державного реєстру;
- витяг з Єдиного державного реєстру ;
- довідка про наявність або відсутність в Єдиному державному реєстрі інформації, яка запитується;
- база даних (сукупність інформації Єдиного державного реєстру в електронному вигляді) для цілей бюро кредитних історій;
- дані в електронному вигляді для органів державної влади у зв'язку із здійсненням ними повноважень, визначених законом;
- повідомлення щодо внесення відомостей до Єдиного державного реєстру, що публікуються відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" в спеціалізованому друкованому засобі масової інформації;
- інформація з Єдиного державного реєстру в електронному вигляді, що відображається на офіційному веб-сайті розпорядника Єдиного державного реєстру, веб-сайті технічного адміністратора Єдиного державного реєстру, Реєстраційному порталі.

3. Припинення суб'єкта господарювання

■ Ліквідація суб'єкта господарювання

■ Загальний порядок

- ЦК України, ГК України, закони України «Про господарські товариства», «Про акціонерні товариства»

■ Банкрутство

- Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»

Підстави припинення суб'єкта господарювання – юридичної особи:

- передання всього майна, прав та обов'язків іншим юридичним особам - правонаступникам у результаті злиття, приєднання, поділу, перетворення (реорганізації);
- ліквідація за рішенням, прийнятим засновниками (учасниками) юридичної особи або уповноваженим ними органом;
- за судовим рішенням або за рішенням державних органів, прийнятим у випадках, передбачених законом.

Підстави припинення суб'єкта господарювання за рішенням суду:

- визнання суб'єкта господарювання банкрутом;
- визнання недійсним запису про проведення державної реєстрації через порушення закону, допущені при створенні суб'єкта господарювання - юридичної особи, які не можна усунути;
- провадження суб'єктом господарювання діяльності, що суперечить установчим документам, або такої, що заборонена законом;
- невідповідності мінімального розміру статутного фонду суб'єкта господарювання - юридичної особи вимогам закону;
- неподання протягом року органам державної податкової служби податкових декларацій, документів фінансової звітності відповідно до закону;
- наявності в Єдиному державному реєстрі запису про відсутність суб'єкта господарювання - юридичної особи за вказаним її місцезнаходженням;
- фіктивність суб'єкта господарювання.

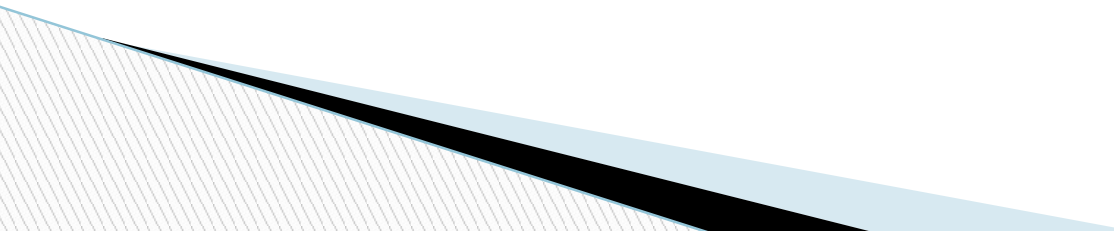
Ознаки фіктивності суб'єкта господарювання:

- зареєстровано (перереєстровано) на недійсні (втрачені, загублені) та підроблені документи;
- незареєстровано у державних органах, якщо обов'язок реєстрації передбачено законодавством;
- зареєстровано (перереєстровано) у органах державної реєстрації фізичними особами з подальшою передачею (оформленням) у володіння чи управління підставним (неіснуючим), померлим, безвісти зниклим особам або таким особам, що не мали наміру провадити фінансово-господарську діяльність або реалізовувати повноваження;
- зареєстровано (перереєстровано) та проваджено фінансово-господарську діяльність без відома та згоди його засновників та призначених у законному порядку керівників.

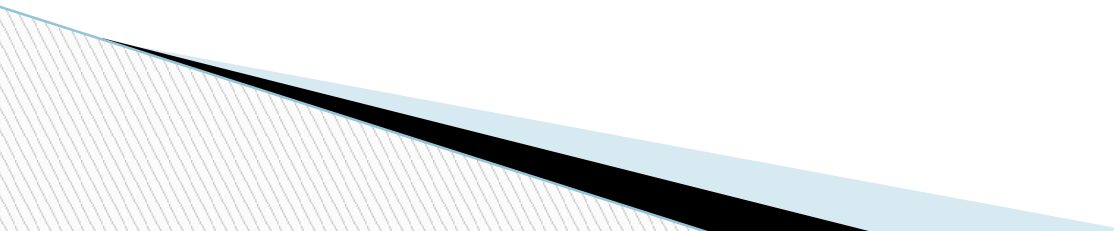
Підстави припинення фізичної особи-підприємця:

- прийняття фізичною особою - підприємцем рішення про припинення підприємницької діяльності;
- смерть фізичної особи - підприємця;
- постановлення судового рішення про оголошення фізичної особи померлою або визнання безвісно відсутньою;
- постановлення судового рішення про визнання фізичної особи, яка є підприємцем, недієздатною або про обмеження її цивільної дієздатності;
- постановлення судового рішення про припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця

Підстави припинення фізичної особи підприємця за рішенням суду:

- визнання фізичної особи - підприємця банкрутом;
 - провадження нею підприємницької діяльності, що заборонена законом;
 - неподання протягом року органам доходів і зборів податкових декларацій, документів фінансової звітності відповідно до закону;
 - наявність в Єдиному державному реєстрі запису про відсутність фізичної особи - підприємця за зазначеним місцем проживання.
-

Процедура ліквідації суб'єкта господарювання:

- Прийняття рішення про ліквідацію, створення ліквідаційної комісії
 - Визначення порядку і строків ліквідації, оголошення про проведення ліквідації
 - Виявлення кредиторської заборгованості, стягнення дебіторської заборгованості
 - Створення ліквідаційного балансу, погашення вимог кредиторів
-

Загальна черговість вимог кредиторів:

- 1
 - вимоги щодо відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, та вимоги кредиторів, забезпечені заставою чи іншим способом;
- 2
 - вимоги працівників, пов'язані з трудовими відносинами, вимоги автора про плату за використання результату його інтелектуальної, творчої діяльності;
- 3
 - вимоги щодо податків, зборів (обов'язкових платежів);
- 4
 - всі інші вимоги.

Черговість вимог кредиторів при банкрутстві:

1) у першу чергу задовольняються:

- вимоги щодо виплати заборгованості із заробітної плати перед працюючими та

2) у другу чергу задовольняються:

- за всі невикористані дні щорічної відпустки та щорічної відпустки за подіяння шкоди життю та здоров'ю;

3) у третю чергу задовольняються:

- вимоги кредиторів за довіреною справою (податків і зборів (оброїв) за платежів);
- збитки, пов'язані з процесом ліквідації;

4) у четверту чергу задовольняються:

- комісії;
- вимоги кредиторів, не забезпечені заставою, у тому числі і вимоги кредиторів, що

5) у п'яту чергу задовольняються:

- майном боржника чи в процедурі санації боржника;
- вимоги щодо повернення внесків членів трудового колективу до статутного

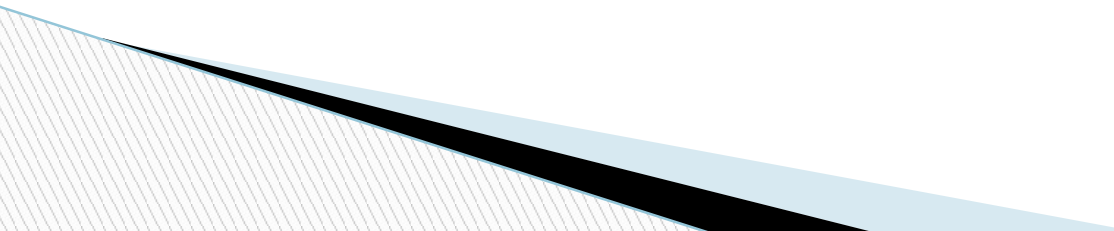
6) у шосту чергу задовольняються інші вимоги.

4. Фізична особа - підприємець

Громадянин визнається суб'єктом господарювання у разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи .

Форми здійснення підприємницької діяльності громадянами:

- безпосередньо як підприємець або через приватне підприємство, що ним створюється;
 - із залученням або без залучення найманої праці;
 - самотійно або спільно з іншими особами
-

■ **Право фізичної особи на заняття підприємницькою діяльністю**

- з 18 років

- за власним рішенням

- з 16 років

- за згодою батьків (усиновителів), піклувальника або органу опіки і піклування

Обов'язки фізичної особи-підприємця:

- у передбачених законом випадках і порядку одержати ліцензію на здійснення певних видів господарської діяльності;
- повідомляти органи державної реєстрації про зміну його адреси, зазначеної в реєстраційних документах, предмета діяльності, інших суттєвих умов своєї підприємницької діяльності, що підлягають відображенню у реєстраційних документах;
- додержуватися прав і законних інтересів споживачів, забезпечувати належну якість товарів (робіт, послуг), що ним виготовляються, додержуватися правил обов'язкової сертифікації продукції, встановлених законодавством;
- не допускати недобросовісної конкуренції, інших порушень антимонопольно-конкурентного законодавства;
- вести облік результатів своєї підприємницької діяльності відповідно до вимог законодавства;
- своєчасно надавати податковим органам декларації про доходи, інші необхідні відомості для нарахування податків та інших обов'язкових платежів; сплачувати податки та інші обов'язкові платежі в порядку і в розмірах, встановлених законом.

